

Білоголовий сірничок

Володимир Нагорняк

БІЛОГОЛОВИЙ СІРНИЧОК

(ВИСТАВА НА ДВА ТЕАТРИ)

ДІЙОВІ ОСОБИ (ЖИВИЙ ТЕАТР)

ДЯДЬКО КАЗКАР

ПАВЛИК

ТАТКО

МАТИ

ЛЯЛЬКОВИЙ ТЕАТР

БІЛОГОЛОВИЙ СІРНИЧОК

СТАРШИЙ ЧЕРВОНОГОЛОВИЙ СІРНИК

ЧЕРВОНОГОЛОВІ СІРНИКИ (в два голоси)

РУДОГОЛОВІ СІРНИКИ (в два голоси)

ЧОРНОГОЛОВІ СІРНИКИ (в два голоси)

ЖОВТОГОЛОВІ СІРНИКИ (в два голоси)

ЗЕЛЕНОГОЛОВІ СІРНИКИ (в два голоси)

СИНЬОГОЛОВІ СІРНИКИ (в два голоси)

_____Авансцена. Перед закритою завісою ДЯДЬКО КАЗКАР.

ДЯДЬКО КАЗКАР Добрий день, дітки! Це я, Дядько Казкар, покликав вас на зустріч з казкою. Ні, не з казкою, а з життям, котре освітила своїм світлом казка про Білоголового Сірничка. У сірниковій коробці яких тільки сірників не було: Рудоголові, Червоноголові, Жовто-Зелено— та Синьоголові; а ось з Білоголових – лише один, він. У інші часи на це ніхто, мабуть, і уваги не звернув би: "Подумаєш, сірники як сірники, ну, різнокольорові, ну, подумаєш, буває..." Втім, про все по порядку.

Дія перша:

ЖИВИЙ ТЕАТР. Останні збори перед походом. Ранком у кімнаті Марченків.

ТАТКО (трішечки сердито) Що ви моняєтеся там-! Запізнюємося...

МАТИ І куди це ми запізнюємося, га-! Не обов'язково – автобусом. Якихось п'ять кілометрів – це і для Павлика не відстань. Правда, Па... Лежить!

ПАВЛИК Та встаю, встаю-встаю, уже встав...

ДЯДЬКО КАЗКАР (за сценою) Сім довжелезних днів, увесь тиждень Павлик готувався

до походу, кожного дня прокидався раніше п'ятої години ранку, а сьогодні... І це ж треба! Ой, а як спати хочеться, як спати хочеться – як назло.

ТАТКО Пішки-

ПАВЛИК А що це за похід на автобусі-

ТАТКО Добре-добре...

ДЯДЬКО КАЗКАР (за сценою) Щодо речей, то два дебелі рюкзаки були набитими доверху ще з учорашнього вечора.

ПАВЛИК А мені що нести-

ТАТКО Твоє завдання: йти за нами і не хникати. Утримаєшся за ведучими...

ДЯДЬКО КАЗКАР (за сценою) ...але тут татко, а він у Павлика льотчик, замовк, скося глянувши на диспетчера (ну і слово – не вимовиш!), тобто на маму.

ПАВЛИК Як це нічого не нести-! Нічого не нести... Хоч сірники візьму! Може згодяться...

ДЯДЬКО КАЗКАР (за сценою) ...і дістав з шухляди сірникову коробку... Так-так, саме ту.

-

ЛЯЛЬКОВИЙ ТЕАТР

Сцена драматичного театру закривається, а коли, через невеличкий проміжок часу, відкривається, то перед глядачами постає Ляльковий Театр. Сірникова коробка з різнокольоровими сірниками. Множинність сірників досягається кількома однокольоровими постатями на одній основі; а голосово - репліками двома артистами в унісон. Монотексти лише в Дядька Казкаря та Білоголового Сірничка.

ДЯДЬКО КАЗКАР (за сценою) ...і дістав з шухляди сірникову коробку... Так-так, саме ту.

До Лялькового Театру підходить Дядько Казкар.

ДЯДЬКО КАЗКАР (його слова супроводжуються відеорядом на сцені Лялькового Театру) Коли сонце, добряче натовмившись, ішло на відпочинок і наступала безпросвітна ніч, сірники світилися... Сірники світилися!.. Кожний по-своєму: Червоноголові – червоно; Жовтоголові – жовто; Зеленоголові – зелено... Але кращого світла – усіма кольорами райдуги-веселки!!! – як у нашого Білоголового, не

було ні в кого. Спочатку жителі сірникової коробки пишалися його красою, ставили в приклад, раділи навіть просто випадковій зустрічі з ним. Спочатку, а потім...

ЧЕРВОНОГОЛОВІ (в унісон) Ми повинні тут верховодити!!!

ЧОРНОГОЛОВІ (в унісон) Ні - ми!!!

РУДОГОЛОВІ (в унісон) Нічо собі! А скільки вас-! Ми, безперечно, ми!!!

ДЯДЬКО КАЗКАР Не на жарт розпалилися Рудоголові, і хоч зараз були готові кинутися в бійку. А що таке - бійка в сірниковій коробці— Вірна погибель! І не одного-двох - усіх, без винятку...

БІЛОГОЛОВИЙ Чудні! Хіба це так важливо-!

ДЯДЬКО КАЗКАР ...а засвітився як... Засвітився як!.. Як ніколи!.. Побачили тоді сірники хто перший серед них, по праву - перший!, побачили, але виду не подали. Одні, бо уперті - не захотіли, інші - бо соромно. Зрозуміли, наглядно зрозуміли, що такого світла, як у Білоголового, немає ні в кого з них. Зрозуміли. Але зерно розбрату було вже кинуто... Обступили Білоголового...

ЧЕРВОНОГОЛОВІ (в унісон) Будь з нами!

ЧОРНОГОЛОВІ (в унісон) Ні, з нами!

РУДОГОЛОВІ (в унісон) З нами! З нами!

ДЯДЬКО КАЗКАР І знову засвітився наш Білоголовий. Якось небачено по-іншому засвітився. Якось, я сказав би, навіть гнівно. Здалося - ось-ось і загориться...

БІЛОГОЛОВИЙ Буду! Але буду з усіма! І ні з ким - окремо!!!

Білоголовий Сірничок виходить за куліси Лялькового театру.

ДЯДЬКО КАЗКАР Кілька днів була не при собі, гуділа сірникова коробка, як вулик з бджолами перед дощем. Нарешті, начебто, уляглося.

ЧЕРВОНОГОЛОВІ Що він, цей Білоголовий, корчить із себе-!

ЧОРНОГОЛОВІ Ну, світиться, подумаш... А що нам з того-!

РУДОГОЛОВІ І хай собі світиться! Він нам не указка!

ЗЕЛЕНОГОЛОВІ Та що ви всі на одного накинулися!..

ДЯДЬКО КАЗКАР ...намагалися заступитися Зеленоголові. Та куди там-! Пізно. На них цикнули всі разом - і вони замовкли. Були вихованими. І молодими ще. Зеленими.

ЧЕРВОНОГОЛОВІ Ходімо! Поставимо його на місце!

ЧОРНОГОЛОВІ Ходімо! Бач, який...

РУДОГОЛОВІ Ходімо-ходімо!!!

ДЯДЬКО КАЗКАР Різнокольорова демонстрація направилася до квартири Білоголового.

-

Дія друга: **Ляльковий**
театр, біля котрого Дядько Казкар коментує події.

ДЯДЬКО КАЗКАР Нагрудна кишенька Павлика була мілкою, та й саму сірникову коробку хлопчик ненавмисне привідкрив...

ЗЕЛЕНОГОЛОВІ Дерева, гляньте, як ми!

ЖОВТОГОЛОВІ А, ось же, гляньте! Гляньте наперед – і наш колір знайшовся!

ДЯДЬКО КАЗКАР Побачивши скошене пшеничне поле, заметушилися Жовтоголові.

СИНЬОГОЛОВІ Та.. Краще вгору подивіться – скільки там нашого кольору!

ЧЕРВОНОГОЛОВИЙ Е-ех-х!.. Вирватися б звідси, я себе прославив би! Бачете, скирта-..

ЖОВТОГОЛОВІ Бачимо,ну,жовта...

ЧЕРВОНОГОЛОВИЙ А підпалити її, га-! Знаєте який вогонь буде!!! Потім цей вогонь перекинеться на поле, а там – на дерева, а там – на село. І все це від одного сірника... Що скажете— Ну як-!

БІЛОГОЛОВИЙ Дурний ти і не каєшся!!! І все одним махом спалити-!

РУДОГОЛОВІ Правильно, спалити! А для чого ж тоді ми, сірники-

БІЛОГОЛОВИЙ Для життя... Для життя!

ЧОРНОГОЛОВІ Скаже таке...

Закривається завіса лялькового театру. На сцену живого театру, мокрі від дощу, виходять Татко, Мати та Павлик.

ДЯДЬКО КАЗКАР Ніщо-ніщо не віщувало поганой погоди. А ,тим більше, дощу. Ага, та ще й такого – як із відра! Де вона тільки взялася, та хмара- І якраз посеред степу. Повертатися-.. Ну, про це і розмови не могло бути: стільки готуватися, так чекати... Повертатися-.. Та й до лісу було вже значно ближче. Павлик, і не повірите, навіть зрадів зливі. Добігли. Добігли, начебто, швидко. Але промокли до ниточки.

ТАТКО (скидаючи рюкзак) Назбираємо хмизу... розпалимо вогнище... обсушимося...

МАТИ (скидаючи рюкзак) Допоможи!

ДЯДЬКО КАЗКАР Два рюкзаки сперлися на столітній дуб. Проблем з хмизом не було, та й бути не могло – у лісі ж! Проблеми виникли потім, коли кинулися розпалювати вогнище.

ТАТКО Галю, дай сірники!

МАТИ Не взяв-!

ТАТКО Не взяв... Що, концерт відмінюється..

ПАВЛИК Шановні глядачі! Просимо вас не розходитися...

ТАТКО Ще ти там— Які такі-сякі глядачі-!

МАТИ Не виміщуй на дитині!

ПАВЛИК Та нате вам сірники!

ТАТКО Сірники-!

МАТИ Сірники-!

ПАВЛИК Сірники!

Увага глядачів за допомогою світла та музики переноситься на ЛЯЛЬКОВИЙ ТЕАТР. Коментує події Дядько Казкар (за сценою)

ДЯДЬКО КАЗКАР Коли вперішив дощ, наші сірники, зрозумівши небезпеку, замовкли. Не до розмов, не до чварів. Найважче було першому ряду: вся волога, всі дощові краплі падали спершу на них.

БІЛОГОЛОВИЙ Все. Ось і ліс. Вижили!..

Увага глядачів переноситься на ЖИВИЙ ТЕАТР. Коментує події Дядько Казкар (за сценою)

ТАТКО (скидаючи рюкзак) Назбираємо хмизу... розпалимо вогнище... обсушимося...

МАТИ (скидаючи рюкзак) Допоможи!

ДЯДЬКО КАЗКАР Сім'я Марченків розпочала збирання хмизу на вогнище. Найбільше старався Павлик, забігав найдальше. "Молодець!" — сказали б іншим разом сірники. Але не тепер. Кожний крок хлопчика наражав їх на небезпеку — мокрі дерева так і сипали краплинами... Обійшлося!..

ТАТКО Галю, дай сірники.

МАТИ Не взяв-!

ТАТКО Не взяв... Що, концерт відмінюється..

ПАВЛИК Шановні глядачі! Просимо вас не розходитися...

ТАТКО Ще ти там!.. Які такі-сякі глядачі-!

МАТИ Не виміщуй на дитині!
ПАВЛИК Та нате вам сірники!
ТАТКО Сірники-!
МАТИ Сірники-!
ПАВЛИК Сірники!..

ДЯДЬКО КАЗКАР Татко взяв у Павлика коробку сірників, привідкрив ще більше, довго роздивлявся, наче бачив їх уперше в житті, передав мамі.

ТАТКО Галю, бачиш, різнокольорові...
МАТИ Ага... красиві... у-у-у - холодно!..

ДЯДЬКО КАЗКАР В теплих маминих долонях сірникам було затишно, приємно... Але тривожно: хочеш-не хочеш, а комусь із них доведеться-таки йти на вогнище... Кому хочеться-..

Увага переноситься на ЛЯЛЬКОВИЙ ТЕАТР. Коментує ДЯДЬКО КАЗКАР.

ДЯДЬКО КАЗКАР В теплих маминих долонях сірникам було затишно, приємно... Але тривожно: хочеш-не хочеш, а комусь із них доведеться-таки йти на вогнище... Кому хочеться-..

БІЛОГОЛОВИЙ (виривається в перший ряд) Ну, не поминайте лихом...
СІРНИКИ (всі, хором) Куди ти-!!!

ДЯДЬКО КАЗКАР ...але було пізно: Білоголовий вже наполовину вискочив із сірникової коробки...

Увага переноситься на ЖИВИЙ ТЕАТР. Ті ж і Дядько Казкар.

ТАТКО Все готово.
ПАВЛИК Розпалюємо-
ТАТКО Розпалюємо. Сірники.
МАТИ На!
ТАТКО О, дивись, Білоголовий сам напросився...

ДЯДЬКО КАЗКАР (за сценою) Першою взялася вогнем спеціально припасена для розпалу газета. Полум'я з неї перейшло на сухе торішне листя та тонюсінькі гілочки хмизу; потім - на товстіші; а ті, пустивши сльозу, почали розгорятися дедалі більше та більше. Вогнище запрацювало.

Дія третя

Закрита завіса.

ДЯДЬКО КАЗКАР (за сценою) Обсушилися швидко. Та й дощ, як несподівано раптово розпочався, так несподівано раптово і закінчився. Згодом проміння сонця вже нашпилювало на себе листки дерев, нищפורило по кущах та траві. Захрумкотіло вогнище. Відпочинок обіцяв бути славним.

Відкривається завіса ЖИВОГО ТЕАТРУ. Дійові особи діями коментують слова ДЯДЬКА КАЗКАРЯ.

ДЯДЬКО КАЗКАР (на сцені) І, всеодно, день був хвилиною. Ретельно погасивши залишки вогнища – (Дивіться, дітки, як це робиться, учіться, запам'ятовуйте!) – Марченки збиралися додому, в місто. Вже були запаковані три рюкзаки. Так-так, ви не помилилися, саме три. В третьому, також повно-повнісінькому, — гриби: і статні боровики, і мальовничі підберезники, і хитрющі лисички, і безалаберно різнокольорові сиріїжки. Нести цей рюкзак, зрозуміло, зобов'язався Павлик.

ПАВЛИК Своя ноша плечей не тягне!

ДЯДЬКО КАЗКАР Вийшли з лісу і лиш тепер помітили звивисту стежечку через неосяжний степ.

ТАТКО Іди по стежці!

ПАВЛИК А ось і дім наш видніється. Правда, тату— Рукою подати...

ТАТКО Ага, кілометрів п'ять будеш подавати. Не зморишся-

ПАВЛИК Я-! Та ніколи в світі!

ДЯДЬКО КАЗКАР Повітря після дощу аж струміло степом. Йшлося напрочуд легко. Легко і думалося...

МАТИ Грибочки славні. Повезло. Спочатку почищу. Сама. Поріжу і засмажу зі сметанкою. Та не без нічого – наварю картопельки! Дістану солоних огірочечків. Хто захоче... На любителя... Від професіонала!

ТАТКО Цікаво, а злітну смугу підшаманять. Говорив же: "Сідайте в кабінку – поскачимо!". Підшаманять...

ПАВЛИК Та ні про що я не думаю – відчепіться!

ДЯДЬКО КАЗКАР Його очі милував, здавалося, безкрайній степ. Він вдивлявся в обрій, на якому з кожним кроком все більшав та більшав їхній дев'ятиповерховий будинок. Наша сірникова коробка, як любив говорити татко. Павлик раз по раз

оглядався. Ні, зовсім не на те як ідуть батьки, і не на ліс, котрий віддалявся, наче в казку, не на стежку, а...

ПАВЛИК А не скажу!

Увага переноситься на ЛЯЛЬКОВИЙ ТЕАТР.

СТАРШИЙ ЧЕРВОНОГОЛОВИЙ Та що ви знову про того вискочку! Знайшли про що!..

СИНЬОГОЛОВІ Подивіться - веселка! Світиться, як Білоголовий наш...світився...

ЧЕРВОНОГОЛОВІ А ось і зоря прокльовується... Та подивіться ж!

ЖОВТОГОЛОВІ О, а ось і скирда!

СТАРШИЙ ЧЕРВОНОГОЛОВИЙ А підпалити її, га-.. Знаєте який вогонь буде!!! Потім цей вогонь перекинеться на поле, а там - на дерева, а там - на село. І все це від одного сірника... Що скажете- Ну як-!

ЗЕЛЕНОГОЛОВІ Дурний ти, і не каєшся!

СТАРШИЙ ЧЕРВОНОГОЛОВИЙ Ви чули-! Ні, ви чули-!

ДЯДЬКО КАЗКАР ...закричав, аж заричав Старший Червоноголовий, намагаючись привернути до себе увагу. Але чомусь ніто його не почув. Чи не захотів почути— Ніхто!

Старший Червоноголовий червоніє, аж бурячковіє від злості, ще більше розпалюється та згорає малесеньким полум'ям з їдким чорнющим димом.

-

Кінець вистави.